

بررسی لایحه برنامه هفتم توسعه (۵۷):

از منظر حقوق عمومی

فصول هجدهم و نوزدهم (مواد ۸۴ تا ۹۲)

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۹۱۳۸

کد موضوعی: ۲۴۰

تاریخ انتشار:

۱۴۰۲/۸/۳

عنوان گزارش:

بررسی لایحه برنامه هفتم توسعه (۵۷):
از منظر حقوق عمومی فصول هجدهم و نوزدهم مواد (۸۴ تا ۹۲)

نام دفتر:

مطالعات حقوقی

تهیه و تدوین کنندگان:

محمد صالحی، محمدحسن باقری خوزانی، شهاب محمدی، حمیدرضا گرامی‌پور، امیرحسین بامتی

ناظران علمی:

محمدبرزگر خسروی، احمد حکیم‌جوادی

اظهار نظر کنندگان:

محسن کرمانی نصرآبادی، مصطفی جهانبخش، سیدمحسن علوی‌منش

واژه‌های کلیدی:

۱. برنامه هفتم توسعه
۲. تنقیح پیشینی
۳. قانون‌نویسی
۴. سیاست‌های کلی نظام

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۲.....	خلاصه مدیریتی
۴.....	جدول
۳۷.....	نتیجه گیری
۳۷.....	منابع و مأخذ

بررسی لایحه برنامه هفتم توسعه (۵۷):
از منظر حقوق عمومی
فصول هجدهم و نوزدهم (مواد ۸۴ تا ۹۲)

چکیده

از بایسته‌های قانونگذاری، اثربخشی قانون است. اثربخشی یک قانون، میزان دستیابی به اهداف قانون است. یکی از لوازمی که تضمین‌کننده چنین امری است، اهتمام شایسته قانونگذاران بر رعایت اصل انطباق (عدم مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی) و اصول و قواعد قانون‌نویسی (از جمله ارتباط مفاد لایحه با عنوان لایحه و شفافیت قوانین و عدم نسخ ضمنی قوانین) است. عدم توجه به این نکته که طرح یا لایحه قانونی که در حال رسیدگی و تصویب است، چه قوانینی را اصلاح، نسخ و ترمیم می‌کند، نظام قانونگذاری را دچار هرج و مرج خواهد کرد. به دلیل اهمیت این موضوع، در این پژوهش با روش توصیفی به این سؤال پاسخ داده می‌شود که احکام مندرج در فصل نهم لایحه برنامه هفتم توسعه از حیث اصل انطباق و قواعد قانون‌نویسی چه وضعیتی دارند؟ بررسی‌ها حاکی از آن است که برخی احکام این فصل، با قانون اساسی و اسناد بالادستی مغایر بوده و نیز بخشی از قوانین جاری کشور را بدون رعایت قواعد تنقیح (عدم نسخ ضمنی) تغییر می‌دهند که این امر، از منظر اصول قانون‌نویسی، نادرست به نظر می‌رسد. نظام حقوقی کشور از این به هم‌ریختگی‌ها آسیب‌های فراوانی دیده است. بنابراین پیشنهاد می‌شود: **اولاً**، احکام مغایر با قانون اساسی و اسناد بالادستی مورد بازنگری قرار گیرند. **ثانیاً**، هریک از احکام مندرج در فصل هجدهم و نوزدهم لایحه برنامه که به اصلاح قوانین کشور منجر می‌شود و ماهیت برنامه‌ای ندارد، در قانون جاری مرتبط به خود جایابی و تعیین تکلیف شود. **ثالثاً**، احکام غیربرنامه‌ای، در قالبی غیر از لایحه برنامه مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرند.

خلاصه مدیریتی

بررسی‌ها حاکی از آن است که برخی احکام مقرر در فصل هجدهم و نوزدهم لایحه برنامه هفتم، ماهیت برنامه‌ای ندارند و از حیث اصل انطباق و قواعد قانون‌نویسی، با قانون اساسی و اسناد بالادستی مغایر بوده و یا بخشی از قوانین جاری کشور را بدون رعایت قواعد تنقیح (عدم نسخ ضمنی) تغییر می‌دهند که این امر، از منظر اصول قانون‌نویسی، نادرست به نظر می‌رسد.

درج احکام دائمی یا دارای ماهیت غیربرنامه‌ای در لوایح برنامه، به جهت عدم اجرای فرایند رسیدگی که در خصوص سایر قوانین در مجلس اجرا می‌شود و به تعبیر دقیق‌تر، سرعت‌بخشی به فرایند تصویب احکام و مفاد مدنظر، دارای سابقه‌ای طولانی در نظام قانونگذاری کشور است. این رویه به تولید قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب سال ۱۳۹۵/۱۱/۱۰ مجلس منجر شد. شبیه این مشکل را در تبصره‌های دائمی بودجه و تصویب قانون اصلاح تبصره «۷۲» دائمی قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور مصوب سال ۱۳۷۹/۱۱/۳۰، قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب سال سال ۱۳۸۰ به‌عنوان قانون آزمایشی و قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) مصوب سال سال ۱۳۸۴ و قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب سال سال ۱۳۹۳ در موضوع بودجه داشته‌ایم.

فارغ از ویژگی‌هایی که هر حکم قانونی باید داشته باشد، حکمی برنامه‌ای است که: **اولاً**، موقت بوده و ماهیت دائمی نداشته باشد؛ لذا ایجاد سازمان که وجود آن مستلزم دوام و دائمی بودن آن سازمان است، غیربرنامه‌ای است، مگر مواردی که سازمان برای مدت ۵ سال و یا به‌صورت آزمایشی موضوع اصل هشتادوپنجم قانون اساسی [۱] ایجاد شود و در پایان مدت برنامه، وضعیت آن طبق قوانین تعیین تکلیف شود. **ثانیاً**، **قرائن و سوابق موجود در قوانین کشور**، نشانگر تکراری بودن و عدم هدف‌گذاری آن صرفاً در یک دوره از برنامه نباشد؛ لذا تکرار حکمی که در قوانین برنامه قبلی آمده باشد، برنامه‌ای تلقی نمی‌شود. درج چنین احکامی در لایحه برنامه، با اصول قانون‌نویسی (موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری) [۲]، مغایر است.

لایحه برنامه که پس از تصویب در مجلس، تبدیل به قانون برنامه می‌شود باید واجد مشخصات شکلی و ماهوی یک قانون باشد. بخشی از این مشخصات، در بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری به شرح ذیل آمده است:

۱. قابل اجرا بودن،
۲. قابل سنجش بودن اجرا،
۳. معطوف بودن به نیازهای واقعی،
۴. شفافیت و عدم ابهام،
۵. استحکام در ادبیات و اصطلاحات حقوقی،
۶. ابتناء بر نظرات کارشناسی،
۷. ارزیابی تأثیر اجرا،
۸. ثبات،

۹. نگاه بلندمدت،

۱۰. نگاه ملی،

۱۱. انسجام،

۱۲. عدم تغییر یا اصلاح ضمنی بدون ذکر شناسه تخصصی،

۱۳. عدالت محوری و اجتناب از تبعیض ناروا، عمومی بودن و شمول و جامعیت و حتی الامکان پرهیز از استثناهای قانونی، مشخصات دیگری را نیز می توان به فهرست فوق اضافه کرد:

۱۴. روز آمدی (مستند به بند «۱۳» سیاست های کلی نظام اداری ابلاغی ۱۳/۱/۱۴ (۸۹) مقام معظم رهبری)،

۱۵. دارای سازگاری، ثبات، شفافیت و هماهنگی (مستند به سیاست های کلی امنیت اقتصادی ابلاغی ۱۳۷۹/۱۱/۳ مقام معظم رهبری)؛ این مشخصه در بند «۱۱» فوق تحت عنوان، انسجام آمده است.

فصول هجدهم و نوزدهم لایحه برنامه هفتم مشتمل بر ۷۰ حکم جزئی لازم الاجراست. از این ۷۰ حکم:

الف) ۶ حکم، یعنی حدود ۸/۵ درصد، برنامه ای هستند و ۶۴ حکم، یعنی ۹۱/۵ درصد، غیر برنامه ای.

ب) ۵۰ حکم، یعنی حدود ۷۱/۵ درصد، با قانون اساسی و اسناد بالادستی مغایرتی ندارند و ۲۰ حکم، یعنی ۲۸/۵ درصد، با قانون اساسی و اسناد بالادستی مغایر هستند.

نظام حقوقی کشور از عدم رعایت اصل انطباق و قواعد قانون نویسی، آسیب های فراوانی دیده است. بنابراین پیشنهاد می شود: اولاً، احکام مغایر با قانون اساسی و اسناد بالادستی مورد بازنگری قرار گیرند؛ ثانیاً، هر یک از احکام مندرج در لایحه برنامه که به اصلاح قوانین کشور منجر می شود و ماهیت برنامه ای ندارد، در قانون جاری مرتبط به خود جایابی و تعیین تکلیف شود. ثالثاً، احکام غیر برنامه ای، در قالبی غیر از لایحه برنامه مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
(۸۴)				در اجرای بند «۱۸» سیاست‌های کلی برنامه و به‌منظور تحقق اهداف کمی زیر مطابق با احکام این فصل، اقدام می‌شود.					عبارت «سرمایه اجتماعی» در اجرای بند «۱۸» سیاست‌های کلی برنامه به دلیل نداشتن تعریف و مشخص دارای ابهام است. اهداف کمی این ماده فاقد سال معیار و میزان تغییرات به تفکیک هر سال است.	
(۸۵)				در راستای ارتقای سلامت اجتماعی و پیشگیری و کاهش آسیب‌های اجتماعی، اقدامات زیر توسط دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط به تشخیص شورای اجتماعی کشور انجام می‌شود:			قانون پیشگیری از وقوع جرم و قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی و قانون ششم	کل قانون و ماده (۴) و ماده (۷۸)	شورای اجتماعی که در ماده (۸۵) مورد تصریح واقع شده ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی است، پیش از این مطابق با الحاق می‌شود: «آیین‌نامه تشکیل شورای اجتماعی کشور» ^۲ مصوب سال ۱۳۸۰/۸/۳۰ هیئت‌وزیران، اقدامات زیر توسط دستگاه‌های اجرایی تشکیل شده و وظایفی نیز ذی‌ربط به تشخیص شورای اجتماعی کشور برای این شورا تعیین شده انجام می‌شود: است. همچنین شورای عالی (ب) پیشگیری اولیه از بروز آسیب‌های اداری در یکصد و هفتاد و اجتماعی از طریق اصلاح برنامه‌ها، متون هفتمین جلسه مورخ آموزش عمومی و پیش‌بینی ۱۳۹۵/۷/۲۴ در اجرای منویات آموزش‌های اجتماعی و ارتقای مهارت‌های مقام معظم رهبری مبنی بر زندگی با تأکید بر نظام یکپارچه پیشگیری ارتقا نقش شورای اجتماعی در حوزه‌های دانش‌آموزی، دانشگاهی و کشور در راهبری پیشگیری و کارگری. مقابله با پدیده‌ها، آسیب‌ها و (د) تکمیل و به‌روزرسانی و انطباق کد پستی مشکلات اجتماعی و تشکیل	حکم زیر، به‌عنوان ماده (۴) مکرر به قانون

۱. متن ذیل این ستون، بدون در نظر گرفتن اشکال‌های احتمالی مفاد حکم و مغایرت با قانون اساسی و اسناد بالادستی بوده و صرفاً از حیث رعایت تنقیح پیشینی درج شده است.
 ۲. «هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۰/۸/۳۰ بنا به پیشنهاد شماره ۲۱۸۲/۱/۸ مورخ ۱۳۷۹/۵/۵ وزارت کشور و به استناد اصل یکصدوسوم و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران آیین‌نامه تشکیل شورای اجتماعی کشور را تصویب نمود: ...»

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
									سازمانی چابک و کارآمد برای انسجام بخشیدن به فعالیت‌های حوزه‌ها و کد پستی. دستگاه‌های اجتماعی کشور و پیگیری و نظارت بر اقدامات و برنامه‌های دستگاه‌های مسئول در این حوزه، سازمان امور اجتماعی کشور را ایجاد نموده است. موکول کردن و تعیین وظایف دستگاه‌ها به تشخیص شورای اجتماعی مغایر اصل هشتادوپنجم قانون اساسی است.	مقیم کشور تا پایان سال اول برنامه و ارائه کلیه خدمات دستگاه‌های اجرایی براساس
(۸۵)	الف			الف) اصلاح طرح جامع کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی با تأکید بر تهیه برنامه مبتنی بر پیشگیری کنترل و کاهش اعتیاد، طلاق، حاشیه‌نشینی و مفاسد اجتماعی، براساس شاخص‌های معتبر و زمان‌بندی پس از ابلاغ برنامه و تصویب آن در شورای اجتماعی کشور.			در ردیف بالا آمد		- عبارت «مفاسد اجتماعی» در بند «الف» ماده (۸۵) ابهام دارد. در صورتی که منظور از این عبارت «مفاسد اخلاقی» است باید اصلاح شود. لازم به ذکر است در لایحه برنامه ششم توسعه عبارت مفاسد اخلاقی به کار رفته بود. در بند «۱۸» سیاست‌های کلی برنامه هفتم نیز واژه «فساد» به تنهایی به کار رفته است.	حکم زیر در طول اجرای قانون برنامه، به عنوان ماده (۴) مکرر ۱ به قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی الحاق می‌شود: «در طول اجرای قانون برنامه هفتم اقدامات زیر توسط دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط به تشخیص شورای اجتماعی کشور انجام می‌شود: الف) اصلاح طرح جامع کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی با تأکید بر تهیه برنامه مبتنی بر پیشگیری کنترل و کاهش اعتیاد، طلاق، حاشیه‌نشینی و مفاسد اجتماعی، براساس شاخص‌های معتبر و زمان‌بندی

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
									- طرح جامع کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی تاکنون تصویب نهایی نشده است. لذا، کشور» باید واژه اصلاح به تدوین تغییر یابد.	
(۸۵)	ب			ب) پیشگیری اولیه از بروز آسیب‌های اجتماعی از طریق اصلاح برنامه‌ها، متون درسی دوره آموزش عمومی و پیش‌بینی آموزش‌های اجتماعی و ارتقای مهارت‌های زندگی با تأکید بر نظام یکپارچه پیشگیری در حوزه‌های دانش‌آموزی، دانشگاهی و کارگری.			در ردیف بالا آمد			در ردیف بالا آمد
(۸۵)	پ			پ) اجرایی شدن پیوست اجتماعی به‌منظور پیشگیری از ناهنجاری‌ها و آسیب‌های اجتماعی مبتنی بر برنامه‌های مصوب سال شورای اجتماعی کشور شامل برنامه‌ها و طرح‌های کلان توسعه‌ای، با توجه به آثار محیطی آنها به‌ویژه برای صدور مجوز به طرح‌های موضوع ماده (۲۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲).			قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)	ماده (۲۳)	-	حکم زیر، به‌عنوان بند «ز» به ماده (۲۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) الحاق می‌شود: ز) به‌منظور پیشگیری از ناهنجاری‌ها و آسیب‌های اجتماعی، پیوست اجتماعی مبتنی بر برنامه‌های مصوب سال شورای اجتماعی کشور شامل برنامه‌ها و طرح‌های کلان توسعه‌ای، با توجه به آثار محیطی آنها به‌ویژه برای صدور مجوز به طرح‌های موضوع این ماده الزامی است.

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
(۸۵)	ت			ت) به‌روزرسانی سالیانه اطلس ملی آسیب‌های اجتماعی، گزارش ملی وضعیت اجتماعی و استانداردسازی و کیفیت‌بخشی به داده‌های تولیدی و به اشتراک‌گذاری داده‌ها در حوزه آسیب‌ها و مسائل اجتماعی با محوریت سازمان امور اجتماعی کشور و با همکاری دستگاه‌های اجرایی عضو شورای اجتماعی کشور و مرکز آمار ایران تا پایان سال اول برنامه.			قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور	ماده (۵۷)	صدر و ذیل بند به‌جهت تعیین زمان به‌روزرسانی همخوانی ندارد. چراکه در صدر بند به سالانه و در ذیل آن به تا پایان سال اول اشاره شده است.	حکم زیر در طول اجرای قانون برنامه، به‌عنوان بند «ت» به ماده (۵۷) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور الحاق می‌شود: ت) در طول اجرای قانون برنامه هفتم شورای اجتماعی کشور موظف است نسبت به به‌روزرسانی سالیانه اطلس ملی آسیب‌های اجتماعی، گزارش ملی وضعیت اجتماعی و استانداردسازی و کیفیت‌بخشی به داده‌های تولیدی و به اشتراک‌گذاری داده‌ها در حوزه آسیب‌ها و مسائل اجتماعی با محوریت سازمان امور اجتماعی کشور و با همکاری دستگاه‌های اجرایی عضو شورای اجتماعی کشور و مرکز آمار ایران تا پایان سال اول برنامه اقدام کند.
(۸۵)	ث			ث) خدمات‌رسانی به‌موقع به افراد در معرض آسیب‌های اجتماعی با بهره‌گیری حداکثری از مشارکت‌های مردمی و غیردولتی.			قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور	ماده (۵۷)	حکم این ماده از جهت مشخص نبودن دستگاه خدمت‌رسان، نحوه مشارکت‌های مردمی و غیردولتی و روشن نبودن مفهوم «به‌موقع» دارای ابهام و در نتیجه مغایر بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.	حکم زیر، به انتهای جز «۷» بند «پ» ماده ۵۷ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور الحاق می‌شود: دولت مکلف است نسبت به خدمات‌رسانی به‌موقع به افراد در معرض آسیب‌های اجتماعی با بهره‌گیری حداکثری از مشارکت‌های مردمی و غیردولتی اقدام کند.

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
(۸۵)	ج			ج) توسعه مراکز فوریت‌های اجتماعی با اولویت شهرهای متوسط و بزرگ، به تناسب جمعیت و میزان گسترش آسیب‌های اجتماعی، با رعایت قوانین و مقررات ذیربط؛			لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور	کل قانون	-	حکم زیر، به عنوان تبصره (۱۷) به قانون لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور الحاق می‌شود: سازمان مکلف است نسبت به توسعه مراکز فوریت‌های اجتماعی با اولویت شهرهای متوسط و بزرگ، به تناسب جمعیت و میزان گسترش آسیب‌های اجتماعی، با رعایت قوانین و مقررات ذی‌ربط اقدام کند.
(۸۵)	چ			چ) بهره‌گیری مطلوب از ظرفیت‌های مردمی از طریق بسط و توسعه نقش مردم و سازمان‌های مردم‌نهاد در حوزه‌های مشارکت گروهی و تأمین مالی مبتنی بر رویکرد خیر اجتماعی و ایجاد سامانه یکپارچه اطلاعات تشکل‌های مردم‌نهاد.			قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی	ماده (۷)	در حال حاضر نحوه فعالیت سازمان‌های مردم‌نهاد بر اساس قانون نبوده بلکه بر اساس مصوبه هیات وزیران می‌باشد. لذا در این زمینه خلا قانونی وجود دارد.	حکم زیر، به‌عنوان بند و به ماده (۷) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی الحاق می‌شود: و) بهره‌گیری مطلوب از ظرفیت‌های مردمی از طریق بسط و توسعه نقش مردم و سازمان‌های مردم‌نهاد در حوزه‌های مشارکت گروهی و تأمین مالی مبتنی بر رویکرد خیر اجتماعی و ایجاد سامانه یکپارچه اطلاعات تشکل‌های مردم‌نهاد.
(۸۵)	ح			ح) شناسایی نقاط آسیب‌خیز و بحران‌زای اجتماعی در بافت شهری، حاشیه شهرها و سکونتگاه‌های غیررسمی و تمرکز اطلاعات آن در سامانه مدیریت آسیب‌های اجتماعی با محوریت سازمان امور اجتماعی کشور و ایجاد هماهنگی و ایفای نقش حداکثری دستگاه‌های عضو شورای اجتماعی، با استفاده از ظرفیت			قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور	ماده (۵۷)	-	حکم زیر، به‌عنوان ماده (۵۷) مکرر به قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور الحاق می‌شود: شورای اجتماعی کشور موظف است نسبت به شناسایی نقاط آسیب‌خیز و بحران‌زای اجتماعی در بافت شهری، حاشیه شهرها و سکونتگاه‌های غیررسمی و تمرکز اطلاعات آن در سامانه مدیریت آسیب‌های اجتماعی با

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
				مساجد و ساکنین این مناطق در عرصه‌های حمایت اجتماعی.						محوریت سازمان امور اجتماعی کشور و ایجاد هماهنگی و ایفای نقش حداکثری دستگاه‌های عضو شورای اجتماعی، با استفاده از ظرفیت مساجد و ساکنین این مناطق در عرصه‌های حمایت اجتماعی اقدام کند.
(۸۵)	خ			خ) جلوگیری از توسعه حاشیه‌نشینی با رویکرد تقویت کیفیت زندگی ساکنین کانون‌های مهاجرفرست (مهاجرت معکوس) و توزیع متناسب فرصت‌ها، فعالیت‌ها، جمعیت و ساماندهی مهاجرت در کشور با رعایت اسناد و مصوبات شورای عالی آمایش سرزمین.			قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور	ماده (۵۷)	-	حکم زیر، به‌عنوان ماده (۵۷) مکرر به قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور الحاق می‌شود: جلوگیری از توسعه حاشیه‌نشینی با رویکرد تقویت کیفیت زندگی ساکنین کانون‌های مهاجرفرست (مهاجرت معکوس) و توزیع متناسب فرصت‌ها، فعالیت‌ها، جمعیت و ساماندهی مهاجرت در کشور با رعایت اسناد و مصوبات شورای عالی آمایش سرزمین؛ در ردیف بالا آمد.
(۸۵)	د			د) تکمیل و به‌روزرسانی و انطباق کد پستی ده‌رقمی محل سکونت و کد ملی تمامی افراد مقیم کشور تا پایان سال اول برنامه و ارائه کلیه خدمات دستگاه‌های اجرایی براساس کد پستی که کد پستی برای آنها صادر نشده، مغایر با بند «۹» اصل سوم و اصول نوزدهم و بیستم قانون اساسی است.			-	-	در بند «د»، اطلاق عبارت «ارائه کلیه خدمات دستگاه‌های اجرایی براساس کد پستی» نسبت به کسانی که کد پستی برای آنها صادر نشده، مغایر با بند «۹» اصل سوم و اصول نوزدهم و بیستم قانون اساسی است.	در ردیف اول ماده ۸۵ آمد

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
(۸۵)	ذ			ذ) تهیه برنامه ملی کاهش حوادث و سوانح رانندگی و جاده‌ای ظرف مدت شش‌ماه پس از ابلاغ برنامه با همکاری وزارتخانه‌های راه و شهرسازی، صنعت، معدن و تجارت، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران و فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (پلیس راهنمایی و رانندگی) در قالب برنامه عملیاتی مدون شامل تقسیم‌کار ملی مبتنی بر شاخص‌های کمی و متناسب، اقدامات و سازوکارهای اجرایی و تصویب آن در هیئت‌وزیران به‌نحوی که حوادث رانندگی در سطح کشور، سالانه حداقل پنج درصد (۵٪) کاهش یابد.			قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی			حکم زیر در طول اجرای قانون برنامه هفتم، به‌عنوان ماده (۳۳) مکرر به قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی الحاق می‌یابد: «در طول اجرای قانون برنامه هفتم فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (پلیس راهنمایی و رانندگی) مکلف است ظرف مدت شش‌ماه پس از ابلاغ برنامه با همکاری وزارتخانه‌های راه و شهرسازی، صنعت، معدن و تجارت، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران برنامه ملی کاهش حوادث و سوانح رانندگی و جاده‌ای را در قالب برنامه عملیاتی مدون شامل تقسیم‌کار ملی مبتنی بر شاخص‌های کمی و متناسب، اقدامات و سازوکارهای اجرایی به‌نحوی که حوادث رانندگی در سطح کشور، سالانه حداقل پنج درصد (۵٪) کاهش یابد، تهیه و برای تصویب به هیئت‌وزیران ارائه کند.
(۸۵)	ر			ر) ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز موظف است ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ برنامه، برنامه جامع پنج‌ساله مبارزه با قاچاق کالا و ارز را با هدف کاهش سالانه حداقل پانزده درصد (۱۵٪) قاچاق کالا و به تفکیک دستگاه‌های اجرایی ابلاغ نماید. ستاد موظف است گزارش دوره‌های			قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز	کل قانون		حکم زیر در طول اجرای قانون برنامه هفتم، به قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز به‌عنوان ماده (۱۷) مکرر الحاق می‌یابد: «در طول اجرای قانون برنامه هفتم ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز موظف است ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ برنامه، برنامه جامع پنج‌ساله مبارزه با قاچاق کالا و ارز را با هدف

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
				شش‌ماهه عملکرد دستگاه‌های اجرایی در اجرای برنامه مزبور را برای عموم منتشر نماید.						کاهش سالیانه حداقل پانزده درصد (۱۵٪) قاچاق کالا و به تفکیک دستگاه‌های اجرایی ابلاغ نماید. ستاد موظف است گزارش دوره‌های شش‌ماهه عملکرد دستگاه‌های اجرایی در اجرای برنامه مزبور را برای عموم منتشر نماید.
(۸۵)	ز			ز) به‌منظور شناسایی و پیشگیری از قاچاق کالا و ارز و تکمیل اطلاعات سامانه شناسایی و مبارزه با قاچاق کالا و ارز موضوع تبصره «۳» ماده (۵) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، قوه قضائیه و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور موظفند حداکثر ظرف مدت شش‌ماه پس از ابلاغ برنامه، علاوه بر تبادل برخط اطلاعات، امکان استعلام برخط کلیه سوابق محکومیت‌های قطعی و نیز اطلاعات متهمان قاچاق و اعسار محکومان قاچاق در محاکم حقوقی و کیفری و نیز کلیه اجرائیه‌های ثبتی و قضایی با ذکر موضوع پرونده و نوع و میزان محکومیت، اطلاعات اجرای احکام این پرونده‌ها، شامل میزان محکومیت پرداخت شده و پرداخت‌نشده، وضعیت اعسار و احکام مربوطه، قرارهای تأمین کیفری و تأمین خواسته صادره و اموال توقیف شده در اجرای تأمین، کلیه			قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز	ماده (۵)	در بند «ز» وضعیت حفظ محرمانگی داده و اطلاعاتی که متضمن مسائل امنیتی باشد، ابهام دارد.	یک تبصره به ماده (۵) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز الحاق می‌شود: «به‌منظور شناسایی و پیشگیری از قاچاق کالا و ارز و تکمیل اطلاعات سامانه شناسایی و مبارزه با قاچاق کالا و ارز موضوع تبصره «۳» ماده (۵) این قانون، قوه قضائیه و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور موظفند حداکثر ظرف مدت شش‌ماه پس از ابلاغ برنامه، علاوه بر تبادل برخط اطلاعات، امکان استعلام برخط کلیه سوابق محکومیت‌های قطعی و نیز اطلاعات متهمان قاچاق و اعسار محکومان قاچاق در محاکم حقوقی و کیفری و نیز کلیه اجرائیه‌های ثبتی و قضایی با ذکر موضوع پرونده و نوع و میزان محکومیت، اطلاعات اجرای احکام این پرونده‌ها، شامل میزان محکومیت پرداخت شده و پرداخت‌نشده، وضعیت اعسار و احکام مربوطه، قرارهای تأمین کیفری و تأمین خواسته صادره و اموال توقیف شده در اجرای تأمین، کلیه

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
				اطلاعات توقیف اموال و اسناد متهمان و محکومان قاچاق در محاکم قضایی و دواير اجرای ثبت و وضعیت ایفای تعهدات اشخاص در دواير اجرای ثبت را به صورت ساختاریافته و قابل بهره‌برداری، از طریق مرکز ملی تبادل اطلاعات یا به صورت مستقیم برای سامانه مذکور فراهم آورد.						کلیه اطلاعات توقیف اموال و اسناد متهمان و محکومان قاچاق در محاکم قضایی و دواير اجرای ثبت و وضعیت ایفای تعهدات اشخاص در دواير اجرای ثبت را به صورت ساختاریافته و قابل بهره‌برداری، از طریق مرکز ملی تبادل اطلاعات یا به صورت مستقیم برای سامانه مذکور فراهم آورد.
(۸۵)	ژ			ز) قوه قضائیه مکلف است نسبت به برنامه‌ریزی و زمینه‌سازی برای کاهش جرم و جنایت با هدف کاهش ده درصدی (۱۰٪) سالانه در مصادیق مهم آن توسط دستگاه‌های ذی‌ربط اقدام و علاوه بر اعلام عمومی، بر اجرای آن نظارت و گزارش عملکرد دستگاه‌ها را اعلام نماید.			قانون پیشگیری از وقوع جرم	کل قانون	در بند «ژ» عبارت‌های «مصادیق مهم» آن و «زمینه‌سازی برای کاهش جرم و جنایت با دستگاه‌های ذی‌ربط» ابهام دارد.	حکم زیر در طول اجرای قانون برنامه هفتم، به‌عنوان ماده (۷) به قانون پیشگیری از وقوع جرم الحاق می‌شود: «قوه قضائیه مکلف است در طول اجرای قانون برنامه هفتم نسبت به برنامه‌ریزی و «مصادیق مهم» آن و زمینه‌سازی برای کاهش جرم و جنایت با دستگاه‌های ذی‌ربط» ابهام دارد.
(۸۵)	س			س) به‌منظور پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با سیم‌کارت‌های تلفن همراه یا شناسه‌های مخابراتی معادل آن، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است رأساً یا حسب اعلام قوه قضائیه سیم‌کارت‌های متوفیان، اشخاص حقوقی انحلال یافته یا تعطیل‌شده، اتباع			قانون پیشگیری از وقوع جرم	کل قانون	-	یک ماده به‌عنوان ماده (۸) به قانون پیشگیری از وقوع جرم الحاق می‌شود: «به‌منظور پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با سیم‌کارت‌های تلفن همراه یا شناسه‌های مخابراتی معادل آن، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است رأساً یا حسب اعلام قوه قضائیه سیم‌کارت‌های متوفیان،

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
				غیرایرانی دارای اقامت موقت از کشور خارج شده، زندانیان در طول مدت حضور در زندان را جز در موارد دستور داده شده توسط مقام قضایی، تا زمان تعیین تکلیف توسط مالک قانونی حسب مورد یک طرفه یا مسدود نماید. مراجع دارنده اطلاعات موضوع این جزء مکلفند اطلاعات لازم را در اختیار وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات قرار دهند.						اشخاص حقوقی انحلال یافته یا تعطیل شده، اتباع غیرایرانی دارای اقامت موقت از کشور خارج شده، زندانیان در طول مدت حضور در زندان را جز در موارد دستور داده شده توسط مقام قضایی، تا زمان تعیین تکلیف توسط مالک قانونی حسب مورد یک طرفه یا مسدود نماید. مراجع دارنده اطلاعات موضوع این جزء مکلفند اطلاعات لازم را در اختیار وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات قرار دهند.
(۸۶)				به منظور ساماندهی مهاجرین و اتباع بیگانه، وزارت کشور مکلف است ضمن تشکیل سازمان ملی مهاجرت، اقدامات زیر را انجام دهد:			قانون راجع به ورود و اقامت اتباع خارجه در ایران	کل قانون	عبارت «سایر دستگاه‌های اجرائی» ابهام دارد و مشخص نیست علاوه بر نهادهای تعیین شده در این بند، شامل کدام یک از دستگاه‌های اجرائی وزارت کشور مکلف است ضمن تشکیل دیگر نیز می‌شود. شایان ذکر سازمان ملی مهاجرت، اقدامات زیر را انجام است «لایحه تشکیل سازمان مهاجران اتباع خارجی» در تاریخ ۱۳۹۹/۷/۲۲ در مجلس شورای اسلامی اعلام وصول شده است. از سوی دیگر کشور و سایر دستگاه‌های اجرائی، نسبت به تأسیس و ایجاد یک نهاد ساماندهی، ورود، خروج، طرد، سرشماری، قانونی باید با تجویز قانونگذار آمایش سرزمینی و ثبت احوال اتباع بیگانه، باشد. بنابراین ایجاد سازمان پناهجویان، مهاجرین قانونی و غیرقانونی، به ملی مهاجرت توسط وزارت نحوه اقدام نماید که تمامی اطلاعات کشور مغایر با اصل	یک ماده به‌عنوان ماده (۲۴) به قانون راجع به ورود و اقامت اتباع خارجه در ایران الحاق می‌شود: شده در این بند، شامل کدام یک از دستگاه‌های اجرائی وزارت کشور مکلف است ضمن تشکیل دیگر نیز می‌شود. شایان ذکر سازمان ملی مهاجرت، اقدامات زیر را انجام است «لایحه تشکیل سازمان مهاجران اتباع خارجی» در تاریخ ۱۳۹۹/۷/۲۲ در مجلس شورای اسلامی اعلام وصول شده است. از سوی دیگر کشور و سایر دستگاه‌های اجرائی، نسبت به تأسیس و ایجاد یک نهاد ساماندهی، ورود، خروج، طرد، سرشماری، قانونی باید با تجویز قانونگذار آمایش سرزمینی و ثبت احوال اتباع بیگانه، باشد. بنابراین ایجاد سازمان پناهجویان، مهاجرین قانونی و غیرقانونی، به ملی مهاجرت توسط وزارت نحوه اقدام نماید که تمامی اطلاعات کشور مغایر با اصل

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
								هشتاد و پنجم قانون اساسی است.	مرجع برخط و یکپارچه گردآوری شود و درگاه‌های بهره‌برداری آن براساس ماده (۷) قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی (مصوب ۱۴۰۱) برای سایر دستگاه‌ها ایجاد شود. ارائه هرگونه خدمات به اتباع بیگانه توسط دستگاه‌های اجرایی باید براساس اطلاعات هویتی این سامانه باشد.	
									ب) با همکاری وزارتخانه‌های امور خارجه و ارتباطات و فناوری اطلاعات، به منظور مدیریت و هدایت هوشمند گردش مهاجرین و اتباع بیگانه در کشور، نسبت به ایجاد کارت هوشمند با رعایت قوانین و مقررات، به صورت یکتا و چند کاربردی (هویتی، اعتباری، ارتباطی، گذرنامه‌ای و بیمه‌ای و...) تا پایان سال دوم برنامه اقدام کند.	
									پ) به منظور تسهیل در بازگرداندن مهاجرین و اتباع بیگانه غیرمجاز و ایجاد تعادل آمایشی در سطح کشور، نسبت به طراحی سازوکار شناسایی و تعیین تکلیف آنان ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ برنامه اقدام کند.	
									ث) با همکاری سازمان ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ برنامه، نسبت به تهیه آیین‌نامه اجرایی ساماندهی مهاجرین خارجی اقدام نموده و آن را به تصویب هیئت وزیران برساند.	

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
(۸۶)	الف			الف) با همکاری وزارت امور خارجه، وزارت اطلاعات، مرکز آمار ایران، فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، سازمان ثبت احوال کشور و سایر دستگاه‌های اجرایی، نسبت به ساماندهی، ورود، خروج، طرد، سرشماری، آمایش سرزمینی و ثبت احوال اتباع بیگانه، پناهجویان، مهاجرین قانونی و غیرقانونی، به‌نحو اقدام نماید که تمامی اطلاعات مهاجرین و اتباع بیگانه در یک پایگاه داده مرجع برخط و یکپارچه گردآوری شود و درگاه‌های بهره‌برداری آن براساس ماده (۷) قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی (مصوب ۱۴۰۱) برای سایر دستگاه‌ها ایجاد شود. ارائه هرگونه خدمات به اتباع بیگانه توسط دستگاه‌های اجرایی باید براساس اطلاعات هویتی این سامانه باشد.			در ردیف بالا آمد	-	عبارت «سایر دستگاه‌های اجرایی» ابهام دارد.	در بالا آمده است.
(۸۶)	ب			ب) با همکاری وزارتخانه‌های امور خارجه و ارتباطات و فناوری اطلاعات، به‌منظور مدیریت و هدایت هوشمند گردش مهاجرین و اتباع بیگانه در کشور، نسبت به ایجاد کارت هوشمند با رعایت قوانین و مقررات، به‌صورت یکتا و چند کاربردی (هویتی، اعتباری، ارتباطی، گذرنامه‌ای و بیمه‌ای و...) تا پایان سال دوم برنامه اقدام کند.			در ردیف بالا آمد	-	-	در ردیف بالا آمد

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱	
(۸۶)	پ			پ) به‌منظور تسهیل در بازگرداندن مهاجرین و اتباع بیگانه غیرمجاز و ایجاد تعادل آمایشی در سطح کشور، نسبت به طراحی سازوکار شناسایی و تعیین تکلیف آنان ظرف مدت شش‌ماه پس از ابلاغ برنامه اقدام کند.			در ردیف بالا آمد	-	-	در ردیف بالا آمد	
(۸۶)	ت			ت) با همکاری کمیته‌امداد امام‌خمینی (ره) ^(۶) و سازمان بهزیستی کشور، نسبت به ساماندهی زنان بی‌سرپرست، ایتم و معلول مهاجرین و اتباع بیگانه نیازمند از محل کمک‌های بین‌المللی و بشردوستانه با رعایت مقررات مربوطه به‌صورت متمرکز از طریق سامانه در اختیار کمیته امداد امام‌خمینی (ره) ^(۷) اقدام نماید. آیین‌نامه اجرایی این بند توسط وزارت کشور و با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، کمیته‌امداد امام‌خمینی (ره) ^(۸) و سازمان بهزیستی کشور ظرف مدت شش‌ماه پس از ابلاغ برنامه، تهیه و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.			لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور		اطلاق عبارت مهاجرین، شامل مهاجرین قانونی و غیر قانونی است که باید اصلاح شود. همچنین آیین‌نامه ساماندهی مصرح در این بند مغایر با اصل هشتادوپنجم قانون اساسی است.	یک تبصره به‌شرح زیر به لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور الحاق می‌شود: «سازمان بهزیستی کشور با همکاری کمیته امداد امام‌خمینی (ره)، نسبت به ساماندهی زنان بی‌سرپرست، ایتم و معلول مهاجرین و اتباع بیگانه نیازمند از محل کمک‌های بین‌المللی و بشردوستانه با رعایت مقررات مربوطه به‌صورت متمرکز از طریق سامانه در اختیار کمیته‌امداد امام‌خمینی (ره) اقدام نماید. آیین‌نامه اجرایی این بند توسط وزارت کشور و با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، کمیته‌امداد امام‌خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور ظرف مدت شش‌ماه پس از ابلاغ برنامه، تهیه و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.»	
(۸۶)	ث			ث) با همکاری سازمان ظرف مدت شش‌ماه پس از ابلاغ برنامه، نسبت به تهیه آیین‌نامه اجرایی ساماندهی مهاجرین			قانون راجع به ورود و اقامت اتباع خارجه در ایران	-	عبارت مهاجرین خارجی ابهام دارد.	در ردیف اول ماده (۸۶) آمده است.	

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
				خارجی اقدام نموده و آن را به تصویب هیئت‌وزیران برساند.					آیین‌نامه ساماندهی مصرح در این بند مغایر با اصل هشتادوپنجم قانون اساسی است.	
(۸۶)	ث		تبصره «۱»	تبصره «۱»- قوه قضائیه مکلف است ظرف مدت شش‌ماه پس از ابلاغ برنامه، امکان ثبت اتباع بیگانه که به‌صورت قانونی در کشور اقامت دارند و دارای شماره اختصاصی اتباع بیگانه هستند را در سامانه ثنا فراهم نماید. خدمات ثنا در مدت اقامت قانونی تبعه بیگانه باید به وی ارائه شود.			قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور	ماده (۴)	-	متن زیر به‌عنوان تبصره به ماده (۴) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور الحاق می‌شود. «قوه قضائیه مکلف است ظرف مدت شش‌ماه پس از ابلاغ برنامه، امکان ثبت اتباع بیگانه که به‌صورت قانونی در کشور اقامت دارند و دارای شماره اختصاصی اتباع بیگانه هستند را در سامانه ثنا فراهم نماید. خدمات ثنا در مدت اقامت قانونی تبعه بیگانه باید به وی ارائه شود.»
(۸۶)	ث		تبصره «۲»	تبصره «۲»- پوشش بیمه سلامت برای افراد خارجی مقیم در کشور، ازجمله مهاجران گروهی مورد تأیید دفتر اتباع خارجی وزارت کشور، الزامی است. شیوه دریافت حق بیمه و برخورداری از یارانه دولت برای تأمین حق بیمه براساس آیین‌نامه اجرایی خواهد بود که به پیشنهاد سازمان بیمه سلامت ایران و با همکاری سازمان و وزارت کشور ظرف مدت سه‌ماه پس از ابلاغ برنامه، تهیه و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد. حکم این			قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور	ماده (۴)	-	متن زیر به‌عنوان تبصره به ماده (۴) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور الحاق می‌شود. «پوشش بیمه سلامت برای افراد خارجی مقیم در کشور، ازجمله مهاجران گروهی مورد تأیید دفتر اتباع خارجی وزارت کشور، الزامی است. شیوه دریافت حق بیمه و برخورداری از یارانه دولت برای تأمین حق بیمه براساس آیین‌نامه اجرایی خواهد بود که به پیشنهاد سازمان بیمه سلامت ایران و با همکاری سازمان و وزارت کشور ظرف مدت

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
				جزء نافی حکم ماده (۴) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور نیست.						سه‌ماه پس از ابلاغ برنامه، تهیه و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد. حکم این جزء نافی حکم ماده (۴) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور نیست.
(۸۷)				در اجرای بند «۲۰» سیاست‌های کلی برنامه و به‌منظور تحقق اهداف کمی زیر مطابق با احکام این فصل، اقدام می‌شود.			-	-	اهداف کمی این ماده فاقد سال معیار و میزان تغییرات به تفکیک هر سال است. احکام این فصل، اقدام می‌شود.	
(۸۸)				به‌منظور ارتقای کیفیت نیروی انسانی آموزش و پرورش به‌عنوان محور تحول در نظام تعلیم و تربیت کشور، اقدامات ذیل انجام می‌گیرد:			-	-	-	
(۸۸)	الف			الف) «سند جامع سرمایه انسانی آموزش و پرورش» ظرف مدت شش‌ماه پس از ابلاغ برنامه، با پیشنهاد وزارت آموزش و پرورش و تأیید سازمان اداری و استخدامی کشور به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.			قانون گزینش معلمان و کارکنان آموزش و پرورش	-	ماهیت سند مشخص نبوده و دارای ابهام است. همچنین مغایر اصل هشتادوپنجم قانون اساسی است.	متن زیر به‌عنوان ماده (۱۹) به قانون گزینش معلمان و کارکنان آموزش و پرورش الحاق می‌شود: ماده ۱۹- «سند جامع سرمایه انسانی آموزش و پرورش» ظرف مدت شش‌ماه پس از ابلاغ برنامه، با پیشنهاد وزارت آموزش و پرورش و تأیید سازمان اداری و استخدامی کشور به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.
(۸۸)	ب			ب) جذب و تربیت نیروهای مورد نیاز در مشاغل آموزشی و پرورشی منحصراً از طریق دانشگاه‌های فرهنگیان و تربیت دبیر شهید رجایی با تقویت زیرساخت‌ها و ظرفیت‌ها و توسعه کمی و کیفی آنها و			تصویب‌نامه شورای عالی انقلاب فرهنگی درمورد نحوه جذب منابع انسانی در مشاغل آموزشی و تربیتی وزارت		«حوزه‌های علمیه منتخب»، «صلاحیت‌های عمومی و معارف تخصصی» و «دوره مهارت آموزی» ابهام دارد و مغایر بند «۹» سیاست‌های کلی نظام	متن زیر به‌عنوان ماده (۲۰) به قانون گزینش معلمان و کارکنان آموزش و پرورش الحاق می‌شود: ماده ۲۰- جذب و تربیت نیروهای مورد نیاز در مشاغل آموزشی و پرورشی منحصراً از

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱	
				با همکاری حوزه‌های علمیه منتخب (برای تربیت و توانمندسازی معلمان گروه معارف اسلامی، قرآن و مربی امور تربیتی) و سایر دانشگاه‌های دولتی صورت گیرد. وزارت آموزش و پرورش مجاز است نسبت به تأمین نیروی مورد نیاز خود از بین دانشجویان واجد صلاحیت‌های عمومی و تخصصی سایر دانشگاه‌های دولتی یا حوزه‌های علمیه منتخب با طی دوره مهارت‌آموزی و یا دانشجومعلمی در دانشگاه‌های فرهنگیان و تربیت دبیر شهید رجایی، همزمان با تحصیل در دانشگاه دولتی یا حوزه علمیه منتخب و یا از طریق اعطای مدرک تحصیلی مشترک اقدام نماید.			آموزش و پرورش و قانون گزینش معلمان و کارکنان آموزش و پرورش، مصوب سال ۱۳۷۴		قانون‌گذاری به نظر می‌رسد. همچنین به دلیل اینکه در این موضوع شورای عالی انقلاب ظرفیت‌ها و توسعه کمی و کیفی آنها و با فرهنگی دارای مصوبه است، همکاران حوزه‌های علمیه منتخب (برای ورود مجلس مغایر اصل تربیت و توانمندسازی معلمان گروه معارف اسلامی، قرآن و مربی امور تربیتی) و سایر دانشگاه‌های دولتی صورت گیرد. وزارت آموزش و پرورش مجاز است نسبت به تأمین نیروی مورد نیاز خود از بین دانشجویان واجد صلاحیت‌های عمومی و تخصصی سایر دانشگاه‌های دولتی یا حوزه‌های علمیه منتخب با طی دوره مهارت‌آموزی و یا دانشجومعلمی در دانشگاه‌های فرهنگیان و تربیت دبیر شهید رجایی، همزمان با تحصیل در دانشگاه دولتی یا حوزه علمیه منتخب و یا از طریق اعطای مدرک تحصیلی مشترک اقدام نماید.		
(۸۸)	پ			پ) دوره کارشناسی‌ارشد حرفه‌ای تربیت معلم با همکاری سایر دانشگاه‌ها و جذب دانشجوی متعهد به خدمت در این رشته‌ها از سال اول برنامه ایجاد شود به طوری که تا پایان برنامه حداقل سی درصد (۳۰٪) ظرفیت پذیرش دانشگاه‌های فرهنگیان و تربیت دبیر شهید رجایی به این دوره اختصاص یابد.			قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش	کل قانون	-	یک ماده به شرح زیر به‌عنوان ماده (۱۴) به قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش الحاق می‌شود: «دوره کارشناسی‌ارشد حرفه‌ای تربیت معلم با همکاری سایر دانشگاه‌ها و جذب دانشجوی متعهد به خدمت در این رشته‌ها از سال اول برنامه ایجاد شود به طوری که تا پایان برنامه حداقل سی درصد (۳۰٪) ظرفیت پذیرش	

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
										دانشگاه‌های فرهنگیان و تربیت دبیر شهید رجایی به این دوره اختصاص یابد. تبصره- ایجاد دوره‌های کردانی برای تأمین نیاز مناطق خاص به تشخیص وزارت آموزش و پرورش، صرفاً با روش بومی‌گزینی مجاز است. هرگونه تقاضای انتقال این نیروها به سایر مناطق، به‌منزله استعفا تلقی می‌گردد.
(۸۸)	پ		تبصره	تبصره- ایجاد دوره‌های کردانی برای تأمین نیاز مناطق خاص به تشخیص وزارت آموزش و پرورش، صرفاً با روش بومی‌گزینی مجاز است. هرگونه تقاضای انتقال این نیروها به سایر مناطق، به‌منزله استعفا تلقی می‌گردد.			قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش	کل قانون	«مناطق خاص» در تبصره ابهام دارد.	به‌عنوان تبصره ماده (۱۴) الحاقی در ردیف بالا اضافه شد.
(۸۸)	ت			ت) مدت‌زمان تحصیل کلیه مشمولان قانون متعهدین خدمت به وزارت آموزش و پرورش، جزو سنوات خدمتی آنها محسوب نمی‌شود.			قانون متعهدین به خدمت به وزارت آموزش و پرورش	ماده (۶)	-	حکم زیر در طول مدت اجرای قانون برنامه هفتم بر ماده (۶) قانون متعهدین به خدمت به وزارت آموزش و پرورش حاکم است: «مدت‌زمان تحصیل کلیه مشمولان قانون متعهدین خدمت به وزارت آموزش و پرورش، جزو سنوات خدمتی آنها محسوب نمی‌شود».
(۸۸)	ث			ث) صلاحیت‌های عمومی و حرفه‌ای معلمان و کارکنان اعم از رسمی یا پیمانی، علاوه بر گزینش بدو خدمت، در طول سنوات خدمتی در قالب اعطای گواهینامه صلاحیت حرفه‌ای و نظام ارزیابی			قانون گزینش معلمان و کارکنان آموزش و پرورش، مصوب سال ۱۳۷۴ و قانون رتبه بندی معلمان مصوب سال ۱۴۰۰ و	-	-	یک ماده به‌شرح زیر به‌عنوان ماده (۱۹) به قانون رتبه بندی معلمان الحاق می‌شود: شورای عالی انقلاب فرهنگی معاینه و معیار اصل پنجاه و هفتم قانون اساسی می‌باشد.

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
				مشارکتی (با مشارکت مراجع ذیصلاح و خانواده دانش‌آموزان) و براساس نظام رتبه بندی معلمان و آیین‌نامه انضباطی خاص فرهنگیان که به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌رسد، احراز می‌شود. با اجرای این حکم، فرهنگیان مشمول قانون رسیدگی به تخلفات اداری (مصوب سال ۱۳۷۲) نخواهند بود.			قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب سال ۱۳۷۲		- با توجه به اینکه سابقاً در این موضوع مجلس قانونگذاری و نظام ارزیابی مشارکتی (با مشارکت مراجع کرده است، واگذاری آن به شورای عالی انقلاب فرهنگی نظام رتبه‌بندی معلمان و آیین‌نامه انضباطی مغایر اصول هشتادوپنجم و خاص فرهنگیان که به تصویب شورای عالی پنجاهوهفتم قانون اساسی انقلاب فرهنگی می‌رسد، احراز می‌شود. با اجرای این حکم، فرهنگیان مشمول قانون رسیدگی به تخلفات اداری (مصوب سال ۱۳۷۲) نخواهند بود.	در قالب اعطای گواهینامه صلاحیت حرفه‌ای
									- واژه فرهنگیان به دلیل نداشتن تعریف قانونی ابهام دارد.	
									- مستثنا کردن فرهنگیان از قانون تخلفات مصداق تبعیض ناروا و در نتیجه مغایر بند «۹» اصل سوم قانون اساسی است.	
									- حکم این بند از این جهت که معلوم نیست از زمان عدم شمول فرهنگیان به قانون رسیدگی به تخلفات اداری (یعنی زمان تصویب برنامه هفتم توسعه) تا زمان تصویب آیین‌نامه انضباطی خاص، طبق کدام قانون و مقرر به تخلفات آنها رسیدگی می‌شود، ابهام دارد و این حکم موجب خلأ قانونی خواهد بود، فلذا مغایر	

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
									نظام اداری صحیح مذکور در بند «۱۰» اصل سوم قانون اساسی خواهد بود.	
(۸۸)	چ			چ) هرگونه به‌کارگیری نیروی جدید از طریق خرید خدمات آموزشی، حق‌التدریس آزاد و آموزشیار نهضت سوادآموزی در مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی دولتی ممنوع است. مقررات این حکم مانع از مشارکت افتخاری نخبگان بدون ایجاد هرگونه تعهد استخدامی برای دولت، نمی‌باشد.			مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی درمورد نحوه جذب منابع انسانی در مشاغل آموزشی و تربیتی وزارت آموزش و پرورش و قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و قانون پرداخت حق‌التدریس در دبیرستان‌ها، مصوب سال ۱۳۴۶ و قانون مربوط به احتساب سوابق خدمت اشخاصی که در نهضت سوادآموزی خدمت کرده‌اند در سوابق استخدامی آنان در دستگاه‌های دولتی، مصوب سال ۱۳۶۳ و قانون مقررات استخدامی نهضت سوادآموزی	ماده (۴۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)	«نخبگان» به دلیل نداشتن تعریف قانونی دارای ابهام است.	ماده (۴۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) به شرح زیر اصلاح می‌شود: هرگونه به‌کارگیری نیروی جدید از طریق خرید خدمات آموزشی، حق‌التدریس آزاد و آموزشیار نهضت سوادآموزی در مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی دولتی ممنوع است. مقررات این حکم مانع از مشارکت افتخاری نخبگان بدون ایجاد هرگونه تعهد استخدامی برای دولت، نمی‌باشد.

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
							جمهوری اسلامی ایران، مصوب سال ۱۳۶۷ و قانون بازنشستگی و وظیفه کارکنان ثابت سازمان نهضت سوادآموزی جمهوری اسلامی ایران، مصوب سال ۱۳۸۰ و قانون تعیین حق التدریس آموزشیاران نهضت سوادآموزی، مصوب سال ۱۳۸۶ و قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان حق التدریسی و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در وزارت آموزش و پرورش، مصوب سال ۱۳۸۸ و قانون تعیین تکلیف استخدامی مربیان حق التدریس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور به رسمی و پیمانی، مصوب سال ۱۳۹۱			

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
(۸۸)	ج			ج) کارکنان وزارت آموزش و پرورش می‌توانند به اختیار خود عضویت در صندوق ذخیره فرهنگیان یا حساب پس‌انداز کارکنان دولت را انتخاب کنند. در صورت جابه‌جایی بین حساب و صندوق مذکور صرفاً برای یک‌بار وجوه پس‌انداز آنها به تفکیک سهم دولت، سهم مستخدم و سود حاصل از سرمایه‌گذاری به محل عضویت جدید انتقال می‌یابد.			قانون تشکیل حساب پس‌انداز کارکنان دولت مصوب سال ۱۳۷۶	کل قانون	-	حکم زیر به‌عنوان ماده (۱۲) به قانون تشکیل حساب پس‌انداز کارکنان دولت الحاق می‌شود: «کارکنان وزارت آموزش و پرورش می‌توانند به اختیار خود عضویت در صندوق ذخیره فرهنگیان یا حساب پس‌انداز کارکنان دولت را انتخاب کنند. در صورت جابه‌جایی بین حساب و صندوق مذکور صرفاً برای یک‌بار وجوه پس‌انداز آنها به تفکیک سهم دولت، سهم مستخدم و سود حاصل از سرمایه‌گذاری به محل عضویت جدید انتقال می‌یابد.»
(۸۸)	ح			ح) دولت مجاز است در صورت تأمین اعتبار در قوانین بودجه سنواتی، پاداش بازنشستگی معلمان در رتبه‌های استادیار معلم و بالاتر را در سال سی‌ام خدمت بدون اعمال فرایند بازنشستگی پرداخت و با استمرار خدمت آنان تا پنج سال افزایش خدمت با رعایت سقف ۶۵ سالگی موافقت نماید.			قانون تشویق معلمان بازنشسته به ادامه همکاری با وزارت آموزش و پرورش مصوب ۱۳۶۸ و قانون مدیریت خدمات کشوری، مصوب ۱۳۸۶ و قانون رتبه بندی معلمان	قانون تشویق: کل قانون / قانون مدیریت: فصل سیزدهم	عبارت مجاز بودن دارای ابهام است.	حکم زیر به‌عنوان تبصره «۸» به ماده واحده قانون تشویق معلمان بازنشسته به ادامه همکاری با وزارت آموزش و پرورش الحاق می‌شود (یا حکم زیر به‌عنوان ماده (۱۰) به قانون رتبه‌بندی معلمان الحاق می‌شود): «دولت مجاز است در صورت تأمین اعتبار در قوانین بودجه سنواتی، پاداش بازنشستگی معلمان در رتبه‌های استادیار معلم و بالاتر را در سال سی‌ام خدمت بدون اعمال فرایند بازنشستگی پرداخت و با استمرار خدمت آنان تا پنج سال افزایش خدمت با رعایت سقف ۶۵ سالگی موافقت نماید.»

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
(۸۹)				به منظور برخورداری دانش آموزان از فرصت‌های تعلیم و تربیت با کیفیت و تأمین و بسط عدالت تربیتی، وزارت آموزش و پرورش مکلف است با همکاری دستگاه‌های ذی ربط تا پایان سال اول برنامه هفتم، نسبت به موارد زیر اقدام نماید:			قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش	ماده (۱۰)	-	حکم زیر به عنوان یک بند به ماده (۱۰) قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش الحاق می‌شود: «به منظور برخورداری دانش‌آموزان از فرصت‌های تعلیم و تربیت با کیفیت و تأمین و بسط عدالت تربیتی، وزارت آموزش و پرورش مکلف است با همکاری دستگاه‌های ذی ربط تا پایان سال اول برنامه هفتم، نسبت به موارد زیر اقدام نماید: الف) استانداردها و ضوابط اداره کیفی مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی در زمینه‌های آموزشی، پرورشی، تجهیزاتی و اداری را طراحی و ضمن ابلاغ به مدیران واحدهای مرتبط، تعهدات لازم برای اجرای صحیح قواعد اعلام شده از آنها اخذ گردد. ب) بودجه مدارس متناسب با سطح کیفیت آموزشی و تربیتی تعیین و به هر واحد آموزشی ابلاغ نماید. پ) ارزیابی عملکرد مدارس بر مبنای شاخص‌های سنجش‌پذیر در بخش‌های آموزشی و تربیتی و براساس میزان اجرای تعهدات موضوع این ماده مبتنی بر اهداف محقق شده انجام شود. ت) نسبت به ایجاد «بانک جامع سوابق فرهنگی، تحصیلی، آموزشی و مهارتی» برای

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
										<p>دانش‌آموزان در قالب «پرونده الکترونیک آموزشی - رشدی- تربیتی» با همکاری دستگاه‌های مرتبط از جمله سازمان ثبت احوال کشور، وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و ارتباطات و فناوری اطلاعات و سازمان اداری و استخدامی کشور اقدام نماید.</p> <p>ث) رشته‌های آموزش‌های فنی، حرفه‌ای و مهارتی در دوره متوسطه دوم مبتنی بر آمایش و آینده‌پژوهی و توسعه زیرساخت‌های کمی و کیفی هنرستان‌ها براساس بسته‌های حمایتی مصوب سال دولت با مشارکت سازمان‌ها، نهادهای عمومی غیردولتی، شهرک‌های صنعتی، صاحبان صنایع و مشاغل اتحادیه‌های حرفه‌ای اصناف و بنگاه‌های اقتصادی برای راه‌اندازی هنرستان‌های جوار کارخانه، شهرک‌های صنعتی و پارک‌های علم و فناوری را باز طراحی و توسعه دهد.</p> <p>ج) به‌منظور غنی‌سازی برنامه‌های قرآنی، فرهنگی، هنری و ورزشی در مدارس و تأمین سلامت روحی و جسمی دانش‌آموزان و پیشگیری و یا مقابله به‌هنگام و مؤثر با آسیبها و مخاطرات اجتماعی دانش‌آموزان با بهره‌گیری از انواع روش‌های تربیتی، و با</p>

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
										استفاده از ظرفیت دستگاه‌های اجرایی، مساجد، گروه‌های جهادی، سازمان بسیج مستضعفین، آستان‌های مقدس و حوزه‌های علمیه و مشارکت دانش‌آموزان مستعد و علاقه‌مند و خانواده‌ها، براساس «نظام جامع امور تربیتی» و «نظام مراقبت‌های اجتماعی دانش‌آموزان» که ظرف مدت شش‌ماه پس از ابلاغ برنامه، تهیه می‌گردد، نسبت به تسهیلگری و فراگیر کردن انواع روش‌های تربیتی از جمله اردوهای علمی، فرهنگی، ورزشی، زیارتی، راهیان‌نور و راهیان پیشرفت دانش‌آموزی با رعایت ملاحظات تربیتی اقدام نماید».
(۸۹)	الف			الف) استانداردها و ضوابط اداره کیفی مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی در زمینه‌های آموزشی، پرورشی، تجهیزاتی و اداری را طراحی و ضمن ابلاغ به مدیران واحدهای مرتبط، تعهدات لازم برای اجرای صحیح قواعد اعلام شده از آنها اخذ گردد.			قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش	ماده (۱۰)		در بالا آمده است..
(۸۹)	ب			ب) بودجه مدارس متناسب با سطح کیفیت آموزشی و تربیتی تعیین و به هر واحد آموزشی ابلاغ نماید.			قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش	ماده (۱۰)		در بالا آمده است..

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
(۸۹)	پ			پ) ارزیابی عملکرد مدارس بر مبنای شاخص‌های سنجش‌پذیر در بخش‌های آموزشی و تربیتی و براساس میزان اجرای تعهدات موضوع این ماده مبتنی بر اهداف محقق شده انجام شود.			قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش	ماده (۱۰)	«شاخص‌های سنجش‌پذیر» ابهام دارد و مغایر بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری به نظر می‌رسد.	در بالا آمده است..
(۸۹)	ت			ت) نسبت به ایجاد «بانک جامع سوابق فرهنگی، تحصیلی، آموزشی و مهارتی» برای دانش‌آموزان در قالب «پرونده الکترونیک آموزشی - رشدی-تربیتی» با همکاری دستگاه‌های مرتبط از جمله سازمان ثبت احوال کشور، وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و ارتباطات و فناوری اطلاعات و سازمان اداری و استخدامی کشور اقدام نماید.			قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش	ماده (۱۰)	با توجه به اینکه در صدر ماده اجرای این موارد تا پایان سال اول برنامه، مورد انتظار قرار گرفته است، اجرای مفاد این بند تنها در طول یکسال محل تردید بوده فلذا به جهت امکان اجرای آن، مغایر بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری به نظر می‌رسد.	در بالا آمده است..
(۸۹)	ث			ث) رشته‌های آموزش‌های فنی، حرفه‌ای و مهارتی در دوره متوسطه دوم مبتنی بر آمایش و آینده پژوهی و توسعه زیرساخت‌های کمی و کیفی هنرستان‌ها براساس بسته‌های حمایتی مصوب دولت با مشارکت سازمان‌ها، نهادهای عمومی غیردولتی، شهرک‌های صنعتی، صاحبان صنایع و مشاغل اتحادیه‌های حرفه‌ای اصناف و پنگاه‌های اقتصادی برای راه‌اندازی هنرستان‌های جوار کارخانه، شهرک‌های صنعتی و پارک‌های علم و فناوری را باز طراحی و توسعه دهد.			قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش	ماده (۱۰)	نحوه مشارکت بیان شده مشخص نیست به چه نحوی است فلذا ابهام دارد.	در بالا آمده است.

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
(۸۹)	ج			ج) به‌منظور غنی‌سازی برنامه‌های قرآنی، فرهنگی، هنری و ورزشی در مدارس و تأمین سلامت روحی و جسمی دانش‌آموزان و پیشگیری و یا مقابله به‌هنگام و مؤثر با آسیب‌ها و مخاطرات اجتماعی دانش‌آموزان با بهره‌گیری از انواع روش‌های تربیتی، و با استفاده از ظرفیت دستگاه‌های اجرایی، مساجد، گروه‌های جهادی، سازمان بسیج مستضعفین، آستان‌های مقدس و حوزه‌های علمیه و مشارکت دانش‌آموزان مستعد و علاقه‌مند و خانواده‌ها، براساس «نظام جامع امور تربیتی» و «نظام مراقبت‌های اجتماعی دانش‌آموزان» که ظرف مدت شش‌ماه پس از ابلاغ برنامه، تهیه می‌گردد، نسبت به تسهیل‌گری و فراگیر کردن انواع روش‌های تربیتی از جمله اردوهای علمی، فرهنگی، ورزشی، زیارتی، راهیان‌نور و راهیان پیشرفت دانش‌آموزی با رعایت ملاحظات تربیتی اقدام نماید.			قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش	ماده (۱۰)		در بالا آمده است.
(۸۹)	ج		تبصره «۱»	تبصره «۱» - استفاده از ظرفیت مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی و معلمان و مربیان شاغل و بازنشسته واجد صلاحیت های عمومی، تخصصی و حرفه‌ای در		قانون ممنوعیت به کارگیری بازنشستگان	کل قانون		حکم زیر به‌عنوان تبصره «۶» به ماده واحده ممنوعیت به‌کارگیری بازنشستگان اضافه می‌شود:	

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
				اجرای فوق برنامه‌های فرهنگی تربیتی در ساعات غیرآموزشی و ایام تعطیل مجاز می‌باشد.						«استفاده از ظرفیت مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی و معلمان و مربیان شاغل و بازنشسته واجد صلاحیت‌های عمومی، تخصصی و حرفه‌ای در اجرای فوق برنامه‌های فرهنگی تربیتی در ساعات غیرآموزشی و ایام تعطیل مجاز می‌باشد».
(۸۹)	ج		تبصره «۲»	تبصره «۲»- در مواردی که خدمات فوق برنامه آموزشی، مهارتی، فرهنگی، هنری، تربیتی، ورزشی و غنی‌سازی اوقات فراغت در ساعات غیرآموزشی برای دانش‌آموزان و خانواده‌ها انجام می‌گیرد، نحوه ارائه خدمات فوق برنامه و هزینه‌کرد وجوه دریافتی حاصل از آن به موجب دستورالعملی خواهد بود که توسط وزارت آموزش و پرورش ابلاغ می‌گردد.			قانون تنظیم برخی از مقررات مالی، اداری و آموزش و پرورش	کل قانون	واگذاری نحوه تعیین نحوه وجوه دریافتی و هزینه‌کرد آن برخی از مقررات مالی، اداری و پشتیبانی به آموزش و پرورش خلاف نظام صحیح اداری (بند «۱۰» مواردی که خدمات فوق برنامه آموزشی، اصل سوم قانون اساسی) و مغایر اصل هشتاد و پنجم و یکصد و سی و هشتم قانون اساسی است. در مورد مدارس دولتی با توجه به اینکه این موضوع جز درآمدهای عمومی است حتماً باید به حساب خزانه کل کشور واریز شود، لذا در صورت عدم تصریح به آن مغایر اصل پنجاه و سوم قانون اساسی است.	حکم زیر به‌عنوان ماده (۶) به قانون تنظیم برخی از مقررات مالی، اداری و پشتیبانی وزارت آموزش و پرورش الحاق می‌شود: «در مواردی که خدمات فوق برنامه آموزشی، مهارتی، فرهنگی، هنری، تربیتی، ورزشی و غنی‌سازی اوقات فراغت در ساعات غیرآموزشی برای دانش‌آموزان و خانواده‌ها انجام می‌گیرد، نحوه ارائه خدمات فوق برنامه و هزینه‌کرد وجوه دریافتی حاصل از آن به موجب دستورالعملی خواهد بود که توسط وزارت آموزش و پرورش ابلاغ می‌گردد».

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
(۹۰)				برای جذب بازماندگان از تحصیل با اولویت دوره ابتدایی، وزارت آموزش و پرورش مکلف به انجام اقدامات زیر است:						
(۹۰)	الف			الف) ایجاد انعطاف در نحوه اجرای برنامه‌ها، شیوه‌ها و ساعات آموزشی و اصلاح تقویم آموزشی مدارس در چارچوب مصوبه شورای عالی آموزش و پرورش در مناطق هدف.			قانون بازگشایی مدارس در اول مهرماه هر سال	کل قانون	متن بسیار کلی است. فلذا معایر بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.	حکم زیر به‌عنوان ماده (۲) به قانون بازگشایی مدارس در اول مهرماه هر سال الحاق می‌شود: «وزارت آموزش و پرورش مکلف است برای جذب بازماندگان از تحصیل با اولویت دوره ابتدایی، در نحوه اجرای برنامه‌ها، شیوه‌ها و ساعات آموزشی و اصلاح تقویم آموزشی مدارس در چارچوب مصوبه شورای عالی آموزش و پرورش در مناطق هدف اصلاحات لازم را انجام دهد».
(۹۰)	ب			ب) تهیه و تأمین کتب درسی و تغذیه رایگان، بسته‌های حمایتی (از قبیل نوشت‌افزار و کیف، کفش و پوشاک) و منابع آموزشی و کمک آموزشی برای دانش‌آموز یا اعطای کمک‌نهادهای حمایتی به خانواده‌ی وی از طریق واحدهای آموزشی.			قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش	ماده (۱۰)	-	حکم زیر به‌عنوان یک بند به ماده (۱۰) به قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش الحاق می‌شود: «تهیه و تأمین کتب درسی و تغذیه رایگان، بسته‌های حمایتی (از قبیل نوشت‌افزار و کیف، کفش و پوشاک) و منابع آموزشی و کمک آموزشی برای دانش‌آموز یا اعطای کمک‌نهادهای حمایتی به خانواده‌ی وی از طریق واحدهای آموزشی برای بازماندگان از تحصیل با اولویت دوره ابتدایی».
(۹۰)	پ			پ) توسعه مدارس شبانه‌روزی، روستا مرکزی، استثنائی و آموزش از راه دور با اولویت تأمین هزینه‌های سرویس ایاب و			قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش	ماده (۱۰)	-	حکم زیر به‌عنوان یک بند به ماده (۱۰) به قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش الحاق می‌شود:

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
				ذهاب دانش‌آموزان روستایی و استثنائی (به‌ویژه دختران).						«توسعه مدارس شبانه‌روزی، روستا مرکزی، استثنائی و آموزش از راه دور با اولویت تأمین هزینه‌های سرویس ایاب و ذهاب دانش‌آموزان روستایی و استثنائی (به‌ویژه دختران)».
(۹۱)				به‌منظور ارتقای بهره‌وری و بهبود نظامات مدیریتی آموزش و پرورش، وزارت آموزش و پرورش مکلف است، ساختار و تشکیلات اداری خود را متناسب با مأموریت‌های مقرر در سند تحول بنیادین در کلیه سطوح و تحقق تربیت تمام ساحتی با تأکید بر موارد زیر تا پایان سال اول برنامه بازمهندسی و اصلاح نماید و پیشنهاد اصلاحی را با پس از تأیید سازمان اداری و استخدامی کشور به تصویب شورای عالی اداری برساند.			قانون تنظیم برخی از مقررات مالی، اداری و پشتیبانی وزارت آموزش و پرورش	کل قانون		حکم زیر به‌عنوان ماده (۷) به قانون تنظیم برخی از مقررات مالی، اداری و پشتیبانی وزارت آموزش و پرورش الحاق می‌شود: «به‌منظور ارتقای بهره‌وری و بهبود نظامات مدیریتی آموزش و پرورش، وزارت آموزش و پرورش مکلف است، ساختار و تشکیلات اداری خود را متناسب با مأموریت‌های مقرر در سند تحول بنیادین در کلیه سطوح و تحقق تربیت تمام ساحتی با تأکید بر موارد زیر تا پایان سال اول برنامه بازمهندسی و اصلاح نماید و پیشنهاد اصلاحی را با پس از تأیید سازمان اداری و استخدامی کشور به تصویب شورای عالی اداری برساند.»
(۹۱)	الف			الف) استقرار الگوی مدرسه تراز سند تحول بنیادین با تأکید بر پیوند مدرسه با نهاد مسجد، نهادهای مذهبی، انقلابی، گروه‌های جهادی و خانواده و جلب مشارکت‌های آموزشی و تربیتی مردمی و اعطای اختیارات مالی، مدیریتی، آموزشی و پرورشی لازم به مدارس مربوط.			قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش و قانون تأسیس و اداره مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی غیردولتی و قانون تنظیم برخی از مقررات مالی، اداری و		اعطای اختیارات مالی، مدیریتی، آموزشی و پرورشی از جهت معلوم نبودن حدود آن دارای ابهام است.	حکم زیر به‌عنوان یک بند به ماده (۱۰) به قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش الحاق می‌شود: «الف) استقرار الگوی مدرسه تراز سند تحول بنیادین با تأکید بر پیوند مدرسه با نهاد مسجد، نهادهای مذهبی، انقلابی، گروه‌های

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
							پشتیبانی وزارت آموزش و پرورش			جهادی و خانواده و جلب مشارکت‌های آموزشی و تربیتی مردمی (ب) اصل مدرسه محوری با تأکید بر تقویت مدارس دولتی.
(۹۱)	ب			(ب) اصل مدرسه محوری با تأکید بر تقویت مدارس دولتی؛				-	این بند یک اصل را بیان می‌کند و حاوی حکم تکلیفی نیست. لذا با اصول قانون نویسی به جهت ابهام در اجرای آن مغایر بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.	در بالا آمده است.
(۹۱)	پ			(پ) حذف ساختارهای غیرضرور در استان‌ها و مناطق			قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش	ماده (۱۰)	-	حکم زیر به‌عنوان یک بند به ماده (۱۰) به قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش الحاق می‌شود: «حذف ساختارهای غیرضرور در استان‌ها و مناطق»
(۹۱)	ت			(ت) اعطای اختیارات اداری و مالی لازم و تقویت سطح تصمیم‌گیری به ارکان مدرسه به‌عنوان کانون تربیتی محله			قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش	ماده (۱۰)	اعطای اختیارات مالی، مدیریتی، آموزشی و پرورشی از جهت معلوم نبودن حدود آن دارای ابهام است.	حکم زیر به‌عنوان یک بند به ماده (۱۰) به قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش الحاق می‌شود: «اعطای اختیارات اداری و مالی لازم و تقویت سطح تصمیم‌گیری به ارکان مدرسه به‌عنوان کانون تربیتی محله»
(۹۱)	ث			(ث) به‌کارگیری فناوری‌های نوین در ارائه خدمات اداری و آموزشی و پرورشی و سامانه سپاری خدمات و فرایندهای کاری با تأکید بر تکمیل و یکپارچه‌سازی نظام			قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش	ماده (۱۰)		حکم زیر به‌عنوان یک بند به ماده (۱۰) به قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش الحاق می‌شود:

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
				آمار و سامانه‌های کاربردی آموزش و پرورش.						«به‌کارگیری فناوری‌های نوین در ارائه خدمات اداری و آموزشی و پرورشی و سامانه سپاری خدمات و فرایندهای کاری با تأکید بر تکمیل و یکپارچه‌سازی نظام آمار و سامانه‌های کاربردی آموزش و پرورش».
(۹۲)				در راستای ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش، و تأکید بر همکاری همه ارکان و فعالان، اقدامات زیر انجام می‌گردد:						
(۹۲)	الف			الف) دستگاه‌های اجرایی مکلفند براساس «برنامه تقسیم‌کار ملی و نقشه راه اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش» و «الگوی نظارت و نظام شاخص‌ها و استانداردهای ارزشیابی این سند» که به پیشنهاد وزارت آموزش و پرورش تا شش‌ماه پس از ابلاغ برنامه به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد، نسبت به در اختیار گذاشتن امکانات و منابع خود براساس اعلام نیاز واحدهای آموزشی، پرورشی و ورزشی وزارت آموزش و پرورش اقدام نمایند.			قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش	ماده (۱۰)	-	حکم زیر به‌عنوان یک ماده به قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش الحاق می‌شود: «دستگاه‌های اجرایی مکلفند براساس «برنامه تقسیم‌کار ملی و نقشه راه اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش» و «الگوی نظارت و نظام شاخص‌ها و استانداردهای ارزشیابی این سند» که به پیشنهاد وزارت آموزش و پرورش تا شش‌ماه پس از ابلاغ برنامه به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد، نسبت به در اختیار گذاشتن امکانات و منابع خود براساس اعلام نیاز واحدهای آموزشی، پرورشی و ورزشی وزارت آموزش و پرورش اقدام نمایند».
(۹۲)	ب			ب) سازمان مکلف است به‌منظور تأمین سلامت روحی و جسمی دانش‌آموزان و پیشگیری و مقابله به‌هنگام و مؤثر با			قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور	ماده (۵۷)	با توجه به عدم تصریح در احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور الحاق می‌شود:	

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
				آسیب‌های اجتماعی و رفتارهای پرخطر دانش‌آموزان، از ظرفیت‌های قانونی در اختیار از جمله منابع و ظرفیت‌های سازمان‌ها و نهادهای متولی، اعم از سازمان‌های امور اجتماعی، بهزیستی، صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، شورای اجتماعی کشور و دستگاه‌های درمانی، حمایتی، انتظامی، قضایی، فرهنگی، ورزشی و تربیتی و تجمیع منابع قابل اختصاص برای این امر اقدام نماید.					سنواتی کل کشور باشد، حکم این موضوع در خصوص هزینه کدر مغایر اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است.	«سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است به منظور تأمین سلامت روحی و جسمی دانش‌آموزان و پیشگیری و مقابله به‌هنگام و مؤثر با آسیب‌های اجتماعی و رفتارهای پرخطر دانش‌آموزان، از ظرفیت‌های قانونی در اختیار از جمله منابع و ظرفیت‌های سازمان‌ها و نهادهای متولی، اعم از سازمان‌های امور اجتماعی، بهزیستی، صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، شورای اجتماعی کشور و دستگاه‌های درمانی، حمایتی، انتظامی، قضایی، فرهنگی، ورزشی و تربیتی و تجمیع منابع قابل اختصاص برای این امر اقدام نماید.»
(۹۲)	پ			پ) سازمان مکلف است نسبت به تنظیم و اجرای سیاست‌های حمایتی از خیرین مدرسه‌ساز و منظور نمودن معادل کمک‌های تحقق یافته آنان جهت تکمیل طرح‌های (پروژه‌های) نیمه‌تمام خیرین در بودجه سنواتی اقدام نماید، منوط به این‌که تعیین ساختگاه با مجوز آموزش و پرورش و مبتنی بر اسناد آمایش سرزمین صورت گیرد.			قانون چگونگی تأمین عوارض شهرداری و هزینه انشعاب‌های مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی احداث شده توسط ایران	کل قانون	عبارت سیاست‌های حمایتی دارای ابهام است.	حکم زیر به‌عنوان تبصره ماده واحده به قانون چگونگی تأمین عوارض شهرداری و هزینه انشعاب‌های مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی احداث شده توسط ایران الحاق می‌شود: «سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است نسبت به تنظیم و اجرای سیاست‌های حمایتی از خیرین مدرسه‌ساز و منظور نمودن معادل کمک‌های تحقق یافته آنان جهت تکمیل طرح‌های (پروژه‌های) نیمه‌تمام خیرین در بودجه سنواتی اقدام نماید، منوط به اینکه تعیین ساختگاه با مجوز آموزش و پرورش و مبتنی بر اسناد آمایش سرزمین صورت گیرد.»

ماده	بند	جزء	تبصره	متن	دارای ماهیت برنامه‌ای	دارای ماهیت غیربرنامه‌ای (دائمی)	نام قانون مرتبط در قوانین کنونی	ماده قانونی مرتبط در قوانین کنونی (سابقه قانونی)	انطباق با قانون اساسی و اسناد بالادستی	متن منقح شده ^۱
(۹۲)	ت			ت) سازمان امور مالیاتی کشور موظف است، هزینه کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی در احداث، توسعه، تکمیل و تجهیز فضاهای آموزشی و پرورشی، خوابگاه‌های شبانه‌روزی، کتابخانه‌ها، سالن‌های ورزشی وابسته به وزارت آموزش و پرورش و مراکز آموزش مهارتی که در چارچوب مصوبات شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان انجام می‌شود حسب مورد با تأیید سازمان توسعه، نوسازی و تجهیز مدارس کشور یا سازمان‌های ذی‌ربط به‌عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی محسوب نماید.			قانون مالیات‌های مستقیم	ماده ۱۳۴	-	حکم زیر به‌عنوان ماده (۱۳۵) به قانون مالیات‌های مستقیم الحاق می‌شود: «سازمان امور مالیاتی کشور موظف است، هزینه کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی در احداث، توسعه، تکمیل و تجهیز فضاهای آموزشی و پرورشی، خوابگاه‌های شبانه‌روزی، کتابخانه‌ها، سالن‌های ورزشی وابسته به وزارت آموزش و پرورش و مراکز آموزش مهارتی که در چارچوب مصوبات شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان انجام می‌شود حسب مورد با تأیید سازمان توسعه، نوسازی و تجهیز مدارس کشور یا سازمان‌های ذی‌ربط به‌عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی محسوب نماید».

نتیجه‌گیری

درج احکام دائمی و یا دارای ماهیت غیربرنامه‌ای در لوایح برنامه، به جهت عدم اجرای فرایند رسیدگی که در خصوص سایر قوانین در مجلس اجرا می‌شود و به تعبیر دقیق‌تر، سرعت‌بخشی به فرایند تصویب احکام و مفاد مدنظر، دارای سابقه‌ای طولانی در نظام قانونگذاری کشور است.

فارغ از ویژگی‌هایی که هر حکم قانونی باید داشته باشد، حکمی برنامه‌ای است که **اولاً**، موقت بوده و ماهیت دائمی نداشته باشد؛ لذا ایجاد سازمان که وجود آن مستلزم دوام و دائمی بودن آن سازمان است، غیر برنامه‌ای است. **ثانیاً**، قرائن و تجارب قانونگذاری کشور، نشانگر تکراری بودن و عدم هدف‌گذاری آن صرفاً در یک دوره از برنامه نباشد؛ لذا تکرار حکمی که در قوانین برنامه قبلی آمده باشد، برنامه‌ای تلقی نمی‌شود. درج چنین احکامی در لایحه برنامه، با اصول قانون‌نویسی (موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری)، مغایر است.

فصول هجدهم و نوزدهم لایحه برنامه هفتم مشتمل بر ۷۰ حکم جزئی لازم‌الاجراست. از این ۷۰ حکم:

الف) ۶ حکم، یعنی حدود ۸,۵ درصد، برنامه‌ای هستند و ۶۴ حکم، یعنی ۹۱,۵ درصد، غیربرنامه‌ای.

ب) ۵۰ حکم، یعنی حدود ۷۱,۵ درصد، با قانون اساسی و اسناد بالادستی مغایرتی ندارند و ۲۰ حکم، یعنی ۲۸,۵ درصد، با قانون اساسی و اسناد بالادستی مغایر هستند.

نظام حقوقی کشور از عدم رعایت اصل انطباق و قواعد قانون‌نویسی، آسیب‌های فراوانی دیده است. بنابراین پیشنهاد می‌شود **اولاً**، احکام مغایر با قانون اساسی و اسناد بالادستی مورد بازنگری قرار گیرند؛ **ثانیاً**، هریک از مواد لایحه برنامه که منجر به اصلاح قوانین کشور می‌شود و ماهیت برنامه‌ای ندارد، در قانون جاری مرتبط به خود جایابی و تعیین تکلیف شود. **ثالثاً**، احکام غیربرنامه‌ای، در قالبی غیر از لایحه برنامه مورد رسیدگی و تصویب قرار گیرد.

منابع و مأخذ

۱. قانون اساسی.
۲. سیاست‌های کلی نظام ابلاغی مقام معظم رهبری.

